

EIDEM LECTORI TYPOGRAPHUS MATRITENSIS.

Frustra quidem laborarem, si inter tot Operum Divi Thomae Aquinatis editiones optimam esse Patavinam anni Domini 1755, tibi persuaderem, atque ideo jure merito meis typis recudenda seligatur. Ipsa namque omnium ultima est, ad melioris notae Codices comparata, Doctissimorum Virorum crisi castigata, variantes lectiones habet ad calcem, ornamentumque non parvum ex Doctissimi Viri Fr. Joannis Francisci Bernardi Mariae de Rubéis, Ordinis Praedicatorum disertationibus unicuique tomo praefixis, ei advenit. Unum ei defuit, ut omnibus numeris absoluta prodiret, Typographorum scilicet vigilantia, ne tot, tantisque mendis foedaretur. Sed in hac mea editione omnis est adhibita cura, ut Angelici Doctoris littera suae puritati restitueretur, ut patebit cuilibet hanc editionem cum illa conferre volenti. Studentium utilitati consulens in edendis operibus a Theologica Summa initium sumpsit, editurus statim ejusdem Sancti Doctoris Commentaria in 4. Libros Sententiarum. Consequentur postea libri quaestionum quodlibetalium, Summa contra Gentiles, Opusculaque, propter intimam connexionem, quam cum Summa habent Theologica, ut in adnotationibus ad caput cuiusque articuli positus, videre licet: & tandem, Deo annuente, reliqua in Sacram Scripturam Commentaria meis ex Typis accipies. VALE.

INDEX

QUÆSTIONUM, ET ARTICULORUM, quæ in hoc volumine continentur.

PRIMÆ PARTIS

QUÆSTIO IV.

SUMMÆ THEOLOGICÆ

De perfectione Dei.

QUÆSTIO PRIMA.

De ipsa sacra doctrina, qualis sit, & ad quod se extendat.

ARTICULUS PRIMUS.

- 1 Utrum præter alias scientias doctrina theologica sit necessaria.
- 2 Utrum sacra doctrina sit scientia.
- 3 Utrum sit una scientia, vel plures.
- 4 Utrum sit speculativa, vel practica.
- 5 Utrum sit dignior aliis scientiis.
- 6 Utrum sit sapientia.
- 7 Utrum Deus sit subjectum hujus scientiæ.
- 8 Utrum sit argumentativa.
- 9 Utrum uti debeat metaphoricis, vel symbolicis locutionibus.
- 10 Utrum sacra Scriptura sub una littera habeat plures sensus.

- 1 Utrum Deus sit perfectus.
- 2 Utrum Deus universaliter sit perfectus; omnium in se perfectionem habens.
- 3 Utrum creaturæ possint esse Deo similes.

QUÆSTIO V.

De bono in communi.

- 1 Utrum bonum, & ens sint idem secundum rem.
- 2 Utrum, supposito quod differant ratione tantum, sit prius secundum rationem bonum, vel ens.
- 3 Utrum, supposito quod ens sit prius, omne ens sit bonum.
- 4 Ad quam causam ratio boni reducatur.
- 5 Utrum ratio boni consistat in modo, specie, & ordine.
- 6 Utrum bonum dividatur convenienter per honestum, utile, & delectabile.

QUÆSTIO VI.

De bonitate Dei.

- 1 Utrum esse bonum conveniat Deo.
- 2 Utrum Deus sit summum bonum.
- 3 Utrum ipse solus sit bonus per suam essentiam.
- 4 Utrum omnia sint bona bonitate divina.

QUÆSTIO VII.

De infinitate Dei.

- 1 Utrum Deus sit infinitus.
- 2 Utrum aliquid præter ipsum sit infinitum secundum essentiam.
- 3 Utrum aliquid possit esse infinitum secundum magnitudinem.
- 4 Utrum possit esse infinitum in rebus secundum multitudinem.

QUÆSTIO VIII.

De existentia Dei in rebus.

- 1 Utrum Deus sit in omnibus rebus.
- 2 Utrum Deus sit ubique.
- 3 Utrum

QUÆSTIO II.

De Deo an sit.

- 1 Utrum Deum esse sit per se notum.
- 2 Utrum Deum esse sit demonstrabile.
- 3 Utrum Deus sit.

QUÆSTIO III.

De simplicitate Dei.

- 1 Utrum Deus sit corpus.
- 2 Utrum in Deo sit compositio materiae, & formæ.
- 3 Utrum in Deo sit idem Deus, & Deitas.
- 4 Utrum in Deo sit compositio essentiae, & esse.
- 5 Utrum in Deo sit compositio generis, & differentiae.
- 6 Utrum in Deo sit compositio subjecti, & accidentis.
- 7 Utrum Deus sit quocumque modo compositus, vel totaliter simplex.
- 8 Utrum Deus veniat in compositionem cum aliis.

- 3 Utrum Deus sit ubique per essentiam, præsentiam, & potentiam.
- 4 Utrum esse ubique sit proprium Dei.

QUÆSTIO IX.

De immutabilitate Dei.

- 1 Utrum Deus sit omnino immutabilis.
- 2 Utrum esse immutabile sit proprium Dei.

QUÆSTIO X.

De eternitate Dei.

- 1 Quid sit eternitas.
- 2 Utrum Deus sit æternus.
- 3 Utrum esse æternum sit proprium Dei.
- 4 Utrum eternitas differat ab ævo, & tempore.
- 5 Utrum ævum sit aliud à tempore.
- 6 Utrum sit tantum unum ævum, sicut est unum tempus, & una eternitas.

QUÆSTIO XI.

De unitate divina.

- 1 Utrum unum addat aliquid supra ens.
- 2 Utrum unum, & multa opponantur.
- 3 Utrum Deus sit unus.
- 4 Utrum Deus sit maxime unus.

QUÆSTIO XII.

De cognitione, & visione Dei.

- 1 Utrum aliquis intellectus creatus possit videre essentiam Dei.
- 2 Utrum essentia Dei videatur ab intellectu creato secundum aliquam speciem creatam.
- 3 Utrum essentia Dei possit videri oculo corporeo.
- 4 Utrum aliqua substantia intellectualis creata ex suis naturalibus sufficiens sit videre Dei essentiam.
- 5 Utrum intellectus creatus ad videndum Dei essentiam indigeat lumine creato.
- 6 Utrum videntium Dei essentiam unus alio perfectius videat.
- 7 Utrum aliquis intellectus creatus possit comprehendere Dei essentiam.
- 8 Utrum intellectus creatus videns Dei essentiam, omnia in ipsa cognoscat.
- 9 Utrum ea, quæ ibi cognoscit, per aliquas similitudines cognoscat.
- 10 Utrum simul cognoscat omnia quæ in Deo videt.
- 11 Utrum in statu hujus vite aliquis homo possit essentiam Dei videre.
- 12 Utrum per rationem naturalem Deum in hac vita cognoscere possimus.

- 13 Utrum supra cognitionem naturalem in presenti vita aliqua cognitio Dei habeatur per gratiam.

QUÆSTIO XIII.

De nominibus Dei.

- 1 Utrum Deus sit nominabilis à nobis.
- 2 Utrum aliqua nomina dicta de Deo prædicentur de ipso substantialiter.
- 3 Utrum aliqua nomina dicta de Deo proprie dicantur de ipso, an vero omnia ei attribuantur metaphoricè.
- 4 Utrum multa nomina dicta de Deo sint synonyma.
- 5 Utrum aliqua nomina dicantur de Deo, & creaturis univoce, vel æquivocè.
- 6 Utrum, supposito quod dicantur analogice, dicantur per prius de Deo, vel de creaturis.
- 7 Utrum aliqua nomina dicantur de Deo ex tempore.
- 8 Utrum hoc nomen Deus sit nomen naturæ, vel operationis.
- 9 Utrum hoc nomen Deus sit nomen communicabile.
- 10 Utrum accipiatur univoce, vel æquivocè, secundum quod significat Deum per naturam, per participationem, & secundum opinionem.
- 11 Utrum hoc nomen, qui est, sit maxime proprium nomen Dei.
- 12 Utrum propositiones affirmativæ possint formari de Deo.

QUÆSTIO XIV.

De scientia Dei.

- 1 Utrum in Deo sit scientia.
- 2 Utrum Deus intelligat seipsum.
- 3 Utrum Deus comprehendat se.
- 4 Utrum suum intelligere sit sua essentia.
- 5 Utrum intelligat alia à se.
- 6 Utrum Deus habeat de rebus propriam cognitionem.
- 7 Utrum scientia Dei sit discussiva.
- 8 Utrum scientia Dei sit causa rerum.
- 9 Utrum scientia Dei sit eorum quæ non sunt.
- 10 Utrum scientia Dei sit malorum.
- 11 Utrum scientia Dei sit singularium.
- 12 Utrum scientia Dei sit infinitorum.
- 13 Utrum scientia Dei sit futurorum contingentium.
- 14 Utrum scientia Dei sit enuntiabilem.
- 15 Utrum scientia Dei sit variabilis.
- 16 Utrum Deus de rebus habeat scientiam speculativam, vel practicam.

QUÆSTIO XV.

De ideis.

- 1 Utrum sint ideæ.
- 2 Utrum sint plures ideæ, vel una tantum.
- 3 Utrum ideæ sint omnium quæ cognoscuntur à Deo.

QUÆSTIO XVI.

De veritate.

- 1 Utrum veritas sit in re, vel in intellectu tantum.
- 2 Utrum veritas sit in intellectu componente, & dividente.
- 3 De comparatione veri ad ens.
- 4 De comparatione veri ad bonum.
- 5 Utrum Deus sit veritas.
- 6 Utrum omnia sint vera una veritate, vel pluribus.
- 7 Utrum veritas sit æterna.
- 8 Utrum veritas sit immutabilis.

QUÆSTIO XVII.

De falsitate.

- 1 Utrum falsitas invenitur in rebus.
- 2 Utrum falsitas sit in sensu.
- 3 Utrum falsitas sit in intellectu.
- 4 Utrum verum, & falsum sint contraria.

QUÆSTIO XVIII.

De vita Dei.

- 1 Quorum sit vivere.
- 2 Quid sit vita.
- 3 Utrum vita Deo conveniat.
- 4 Utrum omnia in Deo sint vita.

QUÆSTIO XIX.

De voluntate Dei.

- 1 Utrum in Deo sit voluntas.
- 2 Utrum Deus velit alia à se.
- 3 Utrum quicquid Deus vult, ex necessitate velit.
- 4 Utrum voluntas Dei sit causa rerum.
- 5 Utrum voluntatis divina sit assignare aliquam causam.
- 6 Utrum voluntas Dei semper impleatur.
- 7 Utrum voluntas Dei sit immutabilis.
- 8 Utrum voluntas Dei imponat necessitatem rebus volitis.
- 9 Utrum voluntas Dei sit malorum.
- 10 Utrum Deus habeat liberum arbitrium.
- 11 Utrum sit distinguenda in Deo voluntas signi.
- 12 Utrum convenienter ponantur circa divinam voluntatem quinque signa.

S. Thom. Op. Tom. 1.

QUÆSTIO XX.

De amore Dei.

- 1 Utrum in Deo sit amor.
- 2 Utrum Deus amet omnia.
- 3 Utrum Deus magis amet unum quam aliud.
- 4 Utrum Deus meliora magis amet.

QUÆSTIO XXI.

De justitia, & misericordia Dei.

- 1 Utrum in Deo sit justitia.
- 2 Utrum justitia Dei veritas dici possit.
- 3 Utrum in Deo sit misericordia.
- 4 Utrum in omni opere Dei sit justitia, & misericordia.

QUÆSTIO XXII.

De providentia Dei.

- 1 Utrum providentia Deo conveniat.
- 2 Utrum providentiæ divinae subdantur omnia.
- 3 Utrum providentiæ divinae immediate sit de omnibus.
- 4 Utrum providentiæ divina imponat necessitatem rebus provisus.

QUÆSTIO XXIII.

De prædeterminatione Dei.

- 1 Utrum Deo competat prædeterminatio hominum.
- 2 Utrum prædeterminatio ponat aliquid in prædeterminato, & quid sit.
- 3 Utrum Deo competat reprobatio aliquorum hominum.
- 4 Utrum prædeterminati eligantur à Deo.
- 5 Utrum merita sine causa, vel ratio prædeterminationis, reprobationis, & electionis.
- 6 Utrum prædeterminati infallibiliter salventur.
- 7 Utrum numerus prædeterminatorum sit certus.
- 8 Utrum prædeterminatio possit juvari precibus Sanctorum.

QUÆSTIO XXIV.

De libro vite.

- 1 Quid sit liber vite.
- 2 Cujus vite sit liber.
- 3 Utrum aliquis possit deleri de libro vite.

QUÆSTIO XXV.

De potentia Dei.

- 1 Utrum in Deo sit potentia.
- 2 Utrum potentia Dei sit infinita.
- 3 Utrum Deus sit omnipotens.
- 4 Utrum possit facere quod ex quo sunt præterita, non fuerint.

d 2

5 Utrum

- 5 Utrum Deus possit facere quæ non facit, vel prætermittere quæ facit.
- 6 Utrum Deus possit ea quæ facit, meliora facere.

QUÆSTIO XXVII.

De beatitudine Dei.

- 1 Utrum beatitudo competat Deo.
- 2 Utrum Deus dicatur beatus secundum actum intellectus.
- 3 Utrum Deus sit essentialiter beatitudo cuiuslibet beati.
- 4 Utrum in beatitudine Dei includatur omnis beatitudo.

QUÆSTIO XXVIII.

De processione, sive origine divinarum personarum.

- 1 Utrum processio sit in divinis.
- 2 Utrum aliqua processio in divinis possit dici generatio.
- 3 Utrum præter generationem possit esse aliqua processio in divinis.
- 4 Utrum illa alia processio possit dici generatio.
- 5 Utrum sint in divinis plures processiones quam duæ.

QUÆSTIO XXVIII.

De relationibus divinis.

- 1 Utrum in Deo sint aliquæ relationes reales.
- 2 Utrum illæ relationes sint ipsa essentia divina, vel sint extrinsecus affixæ.
- 3 Utrum possint esse in Deo plures relationes realiter distinctæ ab invicem.
- 4 De numero harum relationum.

QUÆSTIO XXIX.

De personis divinis.

- 1 De definitione personæ.
- 2 Utrum persona sit idem quod hypostasis, substantia, & essentia.
- 3 Utrum nomen personæ competat in divinis.
- 4 Utrum nomen personæ in divinis significet relationem, vel substantiam.

QUÆSTIO XXX.

De pluralitate personarum in divinis.

- 1 Utrum sint plures personæ in divinis.
- 2 Quot sint personæ in divinis.
- 3 Utrum termini numerales ponant aliquid in divinis.
- 4 Utrum hoc nomen persona sit commune tribus personis in divinis.

QUÆSTIO XXXI.

De his quæ pertinent in divinis ad unitatem, vel pluralitatem personarum.

- 1 Utrum in divinis sit trinitas.
- 2 Utrum filius possit dici alius à patre.
- 3 Utrum dilectio exclusiva, solus, sit addenda termino essentiali in divinis.
- 4 Utrum dictio exclusiva possit adungi termino personali.

QUÆSTIO XXXII.

De cognitione divinarum personarum.

- 1 Utrum per rationem naturalem possit cognosci trinitas divinarum personarum.
- 2 Utrum sint aliquæ notiones divinis personis attribuendæ.
- 3 Utrum sint tantum quinque notiones in divinis personis, vel plures.
- 4 Utrum liceat circa notiones diversimode optari.

QUÆSTIO XXXIII.

De his quæ pertinent ad personam patris.

- 1 Utrum patri competat esse principium filii, vel Spiritus Sancti.
- 2 Utrum hoc nomen pater sit proprium nomen personæ patris.
- 3 Utrum hoc nomen pater, per prius dicatur in divinis personaliter, quam essentialiter.
- 5 Utrum sit proprium patri esse ingenitum.

QUÆSTIO XXXIV.

De verbo in divinis.

- 1 Utrum verbum dicatur in divinis essentialiter, vel personaliter.
- 2 Utrum verbum sit proprium nomen filii.
- 3 Utrum in nomine verbi importetur respectus ad creaturas.

QUÆSTIO XXXV.

De hoc nomine filii, quod est imago.

- 1 Utrum hoc nomen imago in divinis dicatur personaliter.
- 2 Utrum imago sit proprium nomen filii.

QUÆSTIO XXXVI.

De pertinentibus ad nomen Spiritus Sancti.

- 1 Utrum nomen Spiritus Sancti sit proprium nomen alicujus divinæ personæ.
- 2 Utrum persona illa quæ dicitur Spiritus Sanctus procedat à patre, & filio.

3 Utrum

- 3 Utrum Spiritus Sanctus procedat à patre per filium.
- 4 Utrum pater, & filius sint unum principium Spiritus Sancti.

QUÆSTIO XXXVII.

De nomine Spiritus Sancti, quod est amor.

- 1 Utrum amor sit proprium nomen Spiritus Sancti.
- 2 Utrum pater, & filius diligant se Spiritu Sancto.

QUÆSTIO XXXVIII.

De nomine Spiritus Sancti, quod est donum.

- 1 Utrum donum possit esse nomen personale.
- 2 Utrum sit proprium nomen Spiritus Sancti.

QUÆSTIO XXXIX.

De personis in comparatione ad essentiam.

- 1 Utrum essentia in divinis sit idem quod persona.
- 2 Utrum dicendum sit, quod tres personæ sunt unius essentia.
- 3 Utrum nomina essentialia prædicanda sint de personis in singulari, vel in plurali.
- 4 Utrum adjectiva nomina, aut verba, vel participia prædicari possint de nominibus essentialibus concrete acceptis.
- 5 Utrum prædicari possint de nominibus essentialibus in abstracto acceptis.
- 6 Utrum nomina personarum prædicari possint de nominibus essentialibus.
- 7 Utrum essentialia attributa sint approprianda personis.
- 8 Quod attributum cui personæ debeat appropriari.

QUÆSTIO XL.

De personis in comparatione ad relationes, sive proprietates.

- 1 Utrum relatio sit idem quod persona.
- 2 Utrum relationes distinguant, & constituent personas.
- 3 Utrum abstractis per intellectum relationibus à personis, remaneant hypostases distinctæ.
- 4 Utrum relationes secundum intellectum præsupponant actus personarum, vel è converso.

QUÆSTIO XLI.

De personis per comparationem ad actus notionales.

- 1 Utrum actus notionales sint attribuendi personis divinis.

- 2 Utrum huiusmodi actus sint voluntarii, vel necessarii.
- 3 Utrum per huiusmodi actus persona procedat de aliquo, vel de nihilo.
- 4 Utrum in divinis sit potentia respectu actuum notionaliū.
- 5 Utrum potentia generandi, vel spirandi significet relationem, vel substantiam.
- 6 Utrum actus notionales ad plures personas terminari possint.

QUÆSTIO XLII.

De equalitate, & similitudine divinarum personarum ad invicem.

- 1 Utrum equalitas locum habeat in personis divinis.
- 2 Utrum persona procedens sit equalis secundum æternitatem ei à qua procedit.
- 3 Utrum sit aliquis ordo in personis divinis.
- 4 Utrum personæ divinæ sint equalis secundum magnitudinem.
- 5 Utrum una personarum divinarum sit in alia.
- 6 Utrum personæ divinæ sint equalis secundum potentiam.

QUÆSTIO XLIII.

De missione divinarum personarum.

- 1 Utrum alicui personæ divinæ conveniat mitti.
- 2 Utrum missio in divinis sit æterna, vel tantum temporalis.
- 3 Secundum quid persona divina invisibiliter mittatur.
- 4 Utrum cuilibet personæ conveniat mitti, & præcipue patri.
- 5 Utrum invisibiliter mittatur tam filius, quam Spiritus Sanctus.
- 6 Ad quos fiat missio invisibilis.
- 7 De missione visibili.
- 8 Utrum alia persona divina tantum mittatur ab ea à qua est.

QUÆSTIO XLIV.

De prima causa omnium entium.

- 1 Utrum Deus sit causa efficiens omnium entium.
- 2 Utrum materia prima sit creata à Deo, vel sit principium ex æquo coordinatum ei.
- 3 Utrum Deus sit causa exemplaris rerum, vel sint aliqua alia exemplaria præter ipsam.
- 4 Utrum Deus sit causa finalis rerum.

QUÆSTIO XLV.

De creatione.

- 1 Quid sit creatio.
- 2 Utrum Deus possit aliquid creare.
- 3 Utrum creatio sit aliquid in creatura.

4 Cui

- 4 Cui competat creatio.
 5 Utrum solius Dei sit creare.
 6 Utrum sit commune toti trinitati, aut proprium alicujus personæ.
 7 Utrum in rebus creatis sit vestigium trinitatis.
 8 Utrum opus creationis admisceatur operibus naturæ, & artis.

QUÆSTIO XLVI.

De principio durationis rerum creaturarum.

- 1 Utrum creaturæ semper fuerint.
 2 Utrum eas incepisse, sit articulus fidei.
 3 Quomodo dicatur Deus in principio cælum, & terram creasse.

QUÆSTIO XLVII.

De distinctione rerum in communi.

- 1 Utrum rerum multitudo, & distinctio sit à Deo.
 2 Utrum rerum inæqualitas sit à Deo.
 3 Utrum sit unus tantum mundus, vel plures.

QUÆSTIO XLVIII.

De distinctione rerum in specialibus, & primo de malo.

- 1 Utrum malum sit natura aliqua.
 2 Utrum malum inveniatur in rebus.
 3 Utrum bonum sit subjectum mali.
 4 Utrum malum totaliter corrumpat bonum.
 5 Utrum malum sufficienter dividatur per culpam, & penam.
 6 Utrum plus habeat de ratione mali poena, quam culpa.

QUÆSTIO XLIX.

De causa mali.

- 1 Utrum bonum esse possit causa mali.
 2 Utrum summum bonum, quod est Deus, sit causa mali.
 3 Utrum sit aliquid summum malum, quod sit causa omnis mali.

QUÆSTIO L.

De substantia Angelorum absolute.

- 1 Utrum sit aliqua creatura omnino spiritalis, & penitus incorporea.
 2 Utrum Angelus sit compositus ex materia, & forma.
 3 De multitudine Angelorum.
 4 Utrum Angeli differant specie.
 5 Utrum Angeli sint incorruptibiles.

QUÆSTIO LI.

De Angelis in comparatione ad corpora.

- 1 Utrum Angeli habeant corpora naturaliter sibi unia.
 2 Utrum Angeli assumant corpora.
 3 Utrum Angeli in corporibus assumptis exercent opera vitæ.

QUÆSTIO LII.

De Angelis in comparatione ad locum.

- 1 Utrum Angelus sit in loco.
 2 Utrum possit esse in pluribus locis simul.
 3 Utrum plures Angeli possint esse in eodem loco.

QUÆSTIO LIII.

De motu locali Angelorum.

- 1 Utrum Angelus possit moveri localiter.
 2 Utrum moveatur de loco ad locum pertranscundo medium.
 3 Utrum motus Angeli sit in tempore, an in instanti.

QUÆSTIO LIV.

De virtute cognoscitiva Angeli.

- 1 Utrum intelligere Angeli sit sua substantia.
 2 Utrum esse Angeli sit suum intelligere.
 3 Utrum essentia Angeli sit sua virtus intellectiva.
 4 Utrum in Angelis sit intellectus agens, & possibilis.
 5 Utrum in eis sit aliqua alia potentia cognoscitiva, quam intellectus.

QUÆSTIO LV.

De medio cognitionis Angelicæ.

- 1 Utrum Angeli cognoscant omnia per suam substantiam, vel per aliquam speciem.
 2 Si per species, an per species connaturales, vel per species à rebus acceptas.
 3 Utrum Angeli superiores cognoscant per species magis universales, quam inferiores.

QUÆSTIO LVI.

De cognitione angelicæ ex parte rerum immaterialium.

- 1 Utrum Angelus cognoscat seipsum.
 2 Utrum unus cognoscat alium.
 3 Utrum Angelus per sua naturalia cognoscat Deum.

QUÆSTIO LVII.

De cognitione Angelorum quantum ad res materiales.

- 1 Utrum Angeli cognoscant naturas rerum materialium.
 2 Utrum cognoscant singularia.
 3 Utrum cognoscant futura.

4 Utrum

QUÆSTIO LXII.

De productione angelis in esse gratiæ, & gloriæ.

- 1 Utrum angeli in sua creatione fuerint beati.
 2 Utrum indignerint gratia ad hoc quod converterentur in Deum.
 3 Utrum fuerint creati in gratia.
 4 Utrum meruerint suam beatitudinem.
 5 Utrum statim post unam actum meritorum beatitudinem habuerint.
 6 Utrum adepti fuerint gratiam, & gloriam secundum capacitatem suorum naturalium.
 7 Utrum post consecutionem gloriæ remanserint in eis cognitio, & dilectio naturalis.
 8 Utrum angelus beatus peccare possit.
 9 Utrum angeli post ademptionem gloriæ possint proficere.

QUÆSTIO LXIII.

De malitia Angelorum quoad culpam.

- 1 Utrum malum culpæ possit esse in angelis.
 2 Cujusmodi peccata in eis esse possint.
 3 Quid appetendo angelus peccaverit.
 4 Utrum angeli naturaliter sint mali.
 5 Utrum aliquis angelus in primo instanti suæ creationis poterit esse malus per actum propriæ voluntatis.
 6 Utrum aliqua mora fuerit inter creationem, & lapsum angeli.
 7 Utrum supremus inter cadentes fuerit simpliciter inter omnes angelos summus.
 8 Utrum peccatum primi angeli fuerit alii causa peccandi.
 9 Utrum tot remanserint, quot ceciderunt.

QUÆSTIO LXIV.

De poena demonum.

- 1 Utrum intellectus Angeli mali sit omnino obtenebratus.
 2 Utrum voluntas demonis sit obstinata in malo.
 3 Utrum in demonibus possit esse dolor.
 4 De loco poenali demonum.

QUÆSTIO LXV.

De opere creationis quoad creaturam corporalem.

- 1 Utrum creatura corporalis sit à Deo.
 2 Utrum facta sit propter bonitatem Dei.
 3 Utrum sit facta à Deo mediantibus angelis.
 4 Utrum forma corporum fiat ab angelis, an immediate à Deo.

QUÆST.

- 4 Utrum cognoscant cogitationes cordium.
 5 Utrum cognoscant mysteria gratiæ.

QUÆSTIO LXVIII.

De modo cognitionis angelicæ.

- 1 Utrum intellectus angeli quandoque sit in potentia, quandoque in actu.
 2 Utrum angelus possit simul multa intelligere.
 3 Utrum angelus intelligat discurrendo.
 4 Utrum angelus intelligat componendo, & dividendo.
 5 Utrum in intellectu angeli possit esse falsitas.
 6 Utrum cognitio angeli possit dici matutina, & vespertina.
 7 Utrum hæc due cognitiones sint eadem, vel diversa.

QUÆSTIO LXIX.

De voluntate angelorum.

- 1 Utrum in angelis sit voluntas.
 2 Utrum voluntas in angelis sit ipsa natura eorum, vel ipse intellectus.
 3 Utrum in angelis sit liberum arbitrium.
 4 Utrum in eis sit vis irascibilis, & concupiscibilis.

QUÆSTIO LX.

De amore, seu dilectione angeli.

- 1 Utrum in angelis sit dilectio naturalis.
 2 Utrum in angelis sit dilectio electiva.
 3 Utrum angelus diligat seipsum dilectione naturali, an electiva.
 4 Utrum angelus unus diligat alium naturali dilectione, sicut seipsum.
 5 Utrum angelus naturali dilectione diligat Deum plus quam seipsum.

QUÆSTIO LXI.

De productione angelorum in esse nature.

- 1 Utrum angeli habeant causam sui esse.
 2 Utrum angelus sit productus à Deo ab æterno.
 3 Utrum angelus sit creatus ante corporalem creaturam.
 4 Utrum angeli fuerint creati in cælo empyreo.

QUÆSTIO LXXVI.

De ordine creationis ad distributionem.

- 1 Utrum informitas materiæ præcesserit tempore formationem ipsius.
- 2 Utrum sit una materia omnium corporalium.
- 3 Utrum cælum empyreum sit concreatum materiæ informi.
- 4 Utrum tempus sit concreatum materiæ informi.

QUÆSTIO LXXVII.

De opere distributionis primæ diei.

- 1 Utrum lux proprie in spiritualibus dicatur.
- 2 Utrum lux corporalis sit corpus.
- 3 Utrum lux sit qualitas.
- 4 Utrum conveniens fuerit prima die fieri lucem.

QUÆSTIO LXXVIII.

De opere secundæ diei.

- 1 Utrum firmamentum factum sit secunda die.
- 2 Utrum aliqua aquæ sint supra firmamentum.
- 3 Utrum firmamentum dividat aquas ab aquis.
- 4 Utrum sit tantum unum cælum, vel plures.

QUÆSTIO LXXIX.

De opere tertie diei.

- 1 Utrum congregatio aquarum facta fuerit convenienter tertia die.
- 2 Utrum eadem die debuerit fieri productio plantarum.

QUÆSTIO LXX.

De opere ornatus quartæ die factus.

- 1 Utrum quarta die debuerint fieri luminaria.
- 2 Utrum convenienter describatur causa productionis luminarium.
- 3 Utrum luminaria cæli sint animata.

QUÆSTIO LXXI.

De opere quintæ diei.

- 1 Utrum opus quintæ diei convenienter describatur.

QUÆSTIO LXXII.

De opere sextæ diei.

- 1 Utrum opus sextæ diei convenienter describatur.

QUÆSTIO LXXIII.

De pertinentibus ad diem septimam.

- 1 Utrum completio divinorum operum adscribi debeat septimæ diei.
- 2 Utrum Deus die septima ab omni opere quieverit.
- 3 Utrum benedictio, & sanctificatio debeatur septimæ diei.

QUÆSTIO LXXIV.

De omnibus sex diebus in communi.

- 1 Utrum dicti dies sufficienter enumerentur.
- 2 Utrum omnes isti dies sint unus dies.
- 3 Utrum Scriptura utatur convenientibus verbis ad exprimendum opera sex dierum.

QUÆSTIO LXXV.

De homine quantum ad essentiam animæ.

- 1 Utrum anima sit corpus.
- 2 Utrum anima humana sit aliquid subsistens.
- 3 Utrum animæ brutorum sint subsistentes.
- 4 Utrum anima sit homo, vel homo potius sit aliquid compositum ex corpore, & anima.
- 5 Utrum anima humana sit composita ex materia, & forma.
- 6 Utrum anima humana sit incorruptibilis.
- 7 Utrum sit ejusdem speciei cum Angelo.

QUÆSTIO LXXVI.

De unionis animæ ad corpus.

- 1 Utrum intellectivum principium uniatur corpori ut forma.
- 2 Utrum intellectivum principium multiplicetur secundum multiplicationem corporum, vel sit unus intellectus omnium hominum.
- 3 Utrum præter animam intellectivam sint in homine aliæ animæ per essentiam differentes.
- 4 Utrum in homine sit alia forma præter animam intellectivam.
- 5 Quale debeat esse corpus, cujus hujusmodi principium est forma.
- 6 Utrum uniatur tali corpori mediantibus aliquibus dispositionibus accidentalibus.

- 7 Utrum uniatur corpori animalis mediante aliquo corpore.
- 8 Utrum anima sit tota in qualibet parte corporis.

QUÆSTIO LXXVII.

De his quæ pertinent ad potentias animæ in generali.

- 1 Utrum essentia animæ sit ejus potentia.
- 2 Utrum sit tantum una potentia animæ, vel plures.
- 3 Utrum potentie animæ distinguantur per actus, & objecta.
- 4 Utrum in potentis animæ sit aliquis ordo.
- 5 Utrum anima sit subiectum omnium suarum potentialiarum.
- 6 Utrum potentie animæ fluant ab ejus essentia.
- 7 Utrum una potentia animæ oriatur ab alia.
- 8 Utrum omnes potentie animæ remaneant in anima à corpore separata.

QUÆSTIO LXXVIII.

De potentis animæ in speciali, & primo de his quæ sunt præambula ad intellectum.

- 1 Utrum sint distinguenda quinque genera potentialiarum animæ.
- 2 Utrum convenienter assignentur partes vegetativæ.
- 3 Utrum convenienter distinguantur quinque sensus exteriores.
- 4 Utrum sensus interiores convenienter distinguantur.

QUÆSTIO LXXIX.

De potentis intellectivæ.

- 1 Utrum intellectus sit potentia animæ, vel ejus essentia.
- 2 Utrum intellectus sit potentia passiva.
- 3 Utrum sit ponere intellectum agentem.
- 4 Utrum intellectus, agens sit aliquid animæ nostre.
- 5 Utrum intellectus agens sit unus omnium.
- 6 Utrum memoria sit in parte intellectiva animæ.
- 7 Utrum memoria intellectiva sit alia potentia ab intellectu.
- 8 Utrum ratio sit alia potentia ab intellectu.
- 9 Utrum ratio superior, & inferior sint diversæ potentie.
- 10 Utrum intelligentia sit alia potentia ab intellectu.
- 11 Utrum intellectus speculativus, & practicus sint diversæ potentie.

- 12 Utrum synderesis sit aliqua potentia specialis ab aliis distincta.
- 13 Utrum conscientia sit aliqua potentia intellectivæ partis.

QUÆSTIO LXXX.

De appetitu in communi.

- 1 Utrum appetitus sit aliqua specialis potentia animæ.
- 2 Utrum appetitus dividatur in appetitum sensitivum, & intellectivum, sicut in potentias diversas.

QUÆSTIO LXXXI.

De sensu irascibili.

- 1 Utrum sensualitas sit vis appetitiva tantum, an etiam cognitiva.
- 2 Utrum appetitus sensitivus dividatur in irascibilem, & concupiscibilem, sicut in diversas potentias.
- 3 Utrum irascibilis, & concupiscibilis obediunt rationi.

QUÆSTIO LXXXII.

De voluntate.

- 1 Utrum voluntas aliquid appetat ex necessitate.
- 2 Utrum omnia ex necessitate velit, quæcumque vult.
- 3 Utrum voluntas sit eminentior quam intellectus.
- 4 Utrum moveat intellectum.
- 5 Utrum voluntas distinguatur per irascibilem, & concupiscibilem.

QUÆSTIO LXXXIII.

De libero arbitrio.

- 1 Utrum homo sit liberi arbitrii.
- 2 Utrum liberum arbitrium sit potentia, vel actus, vel habitus.
- 3 Utrum liberum arbitrium sit potentia appetitiva, vel cognitiva.
- 4 Utrum liberum arbitrium sit eadem potentia cum voluntate, vel alia.

QUÆSTIO LXXXIV.

Quomodo anima corpori unita intelligat corporalia, quæ sunt infra ipsam.

- 1 Utrum anima cognoscat corpora per intellectum.
- 2 Utrum cognoscat corpora per essentiam suam, vel per aliquas species.

- 3 Utrum anima intelligat omnia per species sibi naturaliter indicatas.
- 4 Utrum species intelligibiles effluant in ipsam ab aliquibus formis separatis.
- 5 Utrum anima nostra omnia quæ intelligit, videat in rationibus æternis.
- 6 Utrum intelligibilem cognitionem acquirat à sensu.
- 7 Utrum indigeat phantasmatis ad hoc quod actu intelligat.
- 8 Utrum iudicium intellectus impediatur per impedimentum sensitivarum virtutum.

QUÆSTIO LXXXV.

De modo, & ordine intelligendi.

- 1 Utrum intellectus noster intelligat res corporeas, & materiales, abstrahendo species à phantasmatis.
- 2 Utrum species intelligibilis abstracta à phantasmatis se habeat ad intellectum nostrum, ut quod intelligitur, vel sicut quo intelligitur.
- 3 Utrum intellectus noster prius intelligat magis universalia.
- 4 Utrum intellectus noster possit multa simul intelligere.
- 5 Utrum intellectus noster intelligat componendo, & dividendo.
- 6 Utrum intellectus noster possit errare.
- 7 Utrum unus possit eandem rem melius intelligere quam alius.
- 8 Utrum intellectus prius cognoscat indivisibile, quam divisibile.

QUÆSTIO LXXXVI.

Quid intellectus hominis cognoscat in rebus corporalibus, & materialibus.

- 1 Utrum intellectus noster cognoscat singularia.
- 2 Utrum cognoscat infinita.
- 3 Utrum cognoscat contingentia.
- 4 Utrum cognoscat futura.

QUÆSTIO LXXXVII.

Quomodo anima intellectiva cognoscat seipsam, & ea quæ in ea sunt.

- 1 Utrum anima intellectiva cognoscat seipsam per essentiam suam.
- 2 Quomodo cognoscat habitus in se existentes.
- 3 Quomodo intellectus cognoscat actum proprium.
- 4 Quomodo intellectus cognoscat actum voluntatis.

QUÆSTIO LXXXVIII.

Quomodo anima humana cognoscat ea quæ sunt supra se.

- 1 Utrum anima humana in statu præsentis vitæ cognoscat angelos per seipso.
- 2 Utrum possit ad eorum noticiam pervenire per cognitionem rerum materialium.
- 3 Utrum Deus sit illud quod à nobis primo cognoscitur.

QUÆSTIO LXXXIX.

De cognitione anima separata.

- 1 Utrum anima separata à corpore possit aliquid intelligere.
- 2 Utrum anima separata intelligat substantias separatas.
- 3 Utrum anima separata cognoscat omnia naturalia.
- 4 Utrum anima separata cognoscat singularia.
- 5 Utrum habitus scientiæ hic acquisitæ remaneat in anima separata.
- 6 Utrum possit uti habitu scientiæ hic acquisitæ.
- 7 Utrum distantia localis impediatur cognitionem animæ separatæ.
- 8 Utrum animæ separatae cognoscant ea quæ hic aguntur.

QUÆSTIO XC.

De productione hominis quantum ad animam.

- 1 Utrum anima humana sit de substantia Dei, vel aliquid factum.
- 2 Utrum anima humana sit producta in esse per creationem.
- 3 Utrum anima rationalis sit facta mediantibus angelis.
- 4 Utrum anima humana sit facta ante corpus.

QUÆSTIO XCI.

De productione corporis primi hominis.

- 1 Utrum corpus hominis sit factum de limo terræ.
- 2 Utrum corpus primi hominis sit immediate productum à Deo.
- 3 Utrum corpus primi hominis habuerit convenientem dispositionem.
- 4 Utrum productio corporis humani convenienter in Scriptura describatur.

QUÆS-

QUÆSTIO XCII.

De productione mulieris.

- 1 Utrum in prima rerum productione debuerit mulier produci.
- 2 Utrum mulier debuerit fieri ex vitro.
- 3 Utrum mulier debuerit formari ex costa viri.
- 4 Utrum mulier formata fuerit immediate à Deo.

QUÆSTIO XCIII.

De fine, sive termino productionis hominis, prout dicitur factus ad imaginem, & similitudinem Dei.

- 1 Utrum in homine sit imago Dei.
- 2 Utrum imago Dei sit in irrationalibus creaturis.
- 3 Utrum imago Dei sit magis in homine quam in Angelo.
- 4 Utrum imago Dei sit in omni homine.
- 5 Utrum imago Dei sit in homine per comparisonem ad essentiam, vel ad personas omnes, vel ad unam earum.
- 6 Utrum imago Dei inveniatur in homine solum secundum mentem.
- 7 Utrum imago Dei sit in homine secundum potentias, aut secundum habitus, aut actus.
- 8 Utrum per comparisonem ad omnia obiecta.
- 9 De differentia imaginis, & similitudinis.

QUÆSTIO XCIV.

De statu, vel conditione primi hominis quoad intellectum.

- 1 Utrum primus homo viderit Deum per essentiam.
- 2 Utrum Adam in statu innocentie Angelos per essentiam viderit.
- 3 Utrum primus homo habuerit omnium scientiam.
- 4 Utrum homo in primo statu potuisset errare, vel decipi.

QUÆSTIO XCV.

De his quæ pertinent ad voluntatem primi hominis, scilicet de gratia, & virtute, & iustitia.

- 1 Utrum primus homo fuerit creatus in gratia.

S. Th. Oper. Tom. I.

- 2 Utrum primus homo in statu innocentie habuerit animæ passionem.
- 3 Utrum Adam habuerit omnes virtutes.
- 4 Utrum opera primi hominis fuerint æque efficaciacia ad merendum, sicut modo sunt.

QUÆSTIO XCVI.

De dominio, quod homini competeat in statu innocentie.

- 1 Utrum Adam in statu innocentie dominabatur animalibus.
- 2 Utrum homo habuisset dominium super omnes alias creaturas.
- 3 Utrum in illo statu fuissent omnes homines aequales.
- 4 Utrum in illo statu homo dominaretur homini.

QUÆSTIO XCVII.

De his quæ pertinent ad statum primi hominis quantum ad conservationem individui.

- 1 Utrum homo in statu innocentie erat immortalis.
- 2 Utrum esset impassibilis.
- 3 Utrum indigeret cibis.
- 4 Utrum per lignum vitæ consequeretur immortalitatem.

QUÆSTIO XCVIII.

De his quæ pertinent ad conservationem speciei per generationem.

- 1 Utrum in statu innocentie fuisset generatio.
- 2 Utrum in statu innocentie fuisset generatio per coitum.

QUÆSTIO XCIX.

De conditione prolis generandæ quantum ad corpus in illo statu.

- 1 Utrum in statu illo pueri mox nati habuissent perfectam virtutem ad motum membrorum.
- 2 Utrum omnes fuissent nati in sexu masculino.

QUÆSTIO C.

De conditione prelis tunc generandæ quoad iustitiam.

- 1 Utrum homines fuissent nati cum iustitia.
- 2 Utrum pueri nascerentur in iustitia confirmati.

QUÆSTIO CI.

De conditione prelis tunc generandæ quoad scientiam.

- 1 Utrum pueri nascerentur in scientia perfecti.
- 2 Utrum statim post natiuitatem habuissent perfectum usum rationis.

QUÆSTIO CII.

De loco producti hominis, qui est paradijsus.

- 1 Utrum paradysus sit locus corporeus.
- 2 Utrum sit locus conueniens habitationi humanæ.
- 3 Ad quid homo in paradiso postus fuerit.
- 4 Utrum homo factus fuerit in paradiso.

QUÆSTIO CIII.

De gubernatione rerum in communi.

- 1 Utrum mundus ab aliquo gubernetur.
- 2 Quis sit finis gubernationis ipsius.
- 3 Utrum mundus gubernetur ab uno.
- 4 De effectibus gubernationis.
- 5 Utrum omnia subint divina gubernationi.
- 6 Utrum omnia gubernentur à Deo immediate.
- 7 Utrum diuina gubernatio cessaret in aliquo.
- 8 Utrum aliquid contrarietur diuinæ providentiæ.

QUÆSTIO CIV.

De effectibus diuinæ gubernationis in speciali.

- 1 Utrum creaturæ indigeant ut conseruentur à Deo in esse.
- 2 Utrum conseruentur in esse à Deo immediate.
- 3 Utrum Deus possit aliquid redigere in nihilum.
- 4 Utrum aliquid in nihilum redigatur.

QUÆSTIO CV.

De mutatione creaturarum à Deo.

- 1 Utrum Deus possit immediate mouere materiam ad formam.
- 2 Utrum Deus possit immediate mouere aliquid corpus.
- 3 Utrum Deus moveat immediate intellectum creatum.
- 4 Utrum possit mouere voluntatem creatam.
- 5 Utrum Deus operetur in omni operante.
- 6 Utrum Deus possit aliquid facere præter ordinem rebus inditum.
- 7 Utrum omnia quæ Deus facit præter ordinem naturalem rerum, sint miracula.
- 8 De diuersitate miraculorum.

QUÆSTIO CVI.

De actu Angelorum, qui est inuicem illuminare.

- 1 Utrum unus Angelus moveat intellectum alterius illuminando.
- 2 Utrum unus Angelus moveat voluntatem alterius.
- 3 Utrum inferior Angelus possit illuminare superiorem.
- 4 Utrum superior Angelus illuminet inferiorem de omnibus quæ cognoscit.

QUÆSTIO CVII.

De locutione Angelorum.

- 1 Utrum unus Angelus loquatur alii.
- 2 Utrum inferior loquatur superiori.
- 3 Utrum Angelus loquatur Deo.
- 4 Utrum in locutione Angeli aliquid operetur distantia localis.
- 5 Utrum omnes cognoscant locutionem unius Angeli ad alterum.

QUÆSTIO CVIII.

De ordinatione Angelorum secundum hierarchias, & diuisionem in ordines.

- 1 Utrum omnes Angeli sint unius hierarchiæ.
- 2 Utrum in una hierarchia sit tantum unus ordo.
- 3 Utrum in uno ordine sint plures Angeli.
- 4 Utrum distinctio hierarchiarum, & ordinum sit à natura.
- 5 De nominibus, & proprietatibus singulorum ordinum.
- 6 De comparatione ordinum ad inuicem.
- 7 Utrum ordines durent post diem iudicii.

- 8 Utrum homines assumantur ad ordines Angelorum.

QUÆSTIO CIX.

De ordine malorum Angelorum, scilicet demonum.

- 1 Utrum ordines sint in demonibus.
- 2 Utrum sit in eis prelatio.
- 3 Utrum unus demon illuminet alium.
- 4 Utrum subiciantur prelationi beatorum Angelorum.

QUÆSTIO CX.

De presidentia Angelorum super corporalem creaturam.

- 1 Utrum corporalis creatura administraretur per Angelos.
- 2 Utrum materia corporalis obediat Angelis ad nutum.
- 3 Utrum Angeli possint mouere corpora localiter sua uirtute.
- 4 Utrum Angeli boni, vel mali possint facere miracula.

QUÆSTIO CXI.

De actione Angelorum in hominibus.

- 1 Utrum Angelus possit illuminare intellectum hominis.
- 2 Utrum Angelus possit immutare affectum uel uoluntatem hominis.
- 3 Utrum possit immutare imaginationem hominis.
- 4 Utrum possit immutare sensum humanum.

QUÆSTIO CXII.

De missione Angelorum ad homines.

- 1 Utrum aliqui Angeli mittantur in ministerium.
- 2 Utrum omnes Angeli mittantur in ministerium.
- 3 Utrum illi qui mittuntur, assistant.
- 4 Utrum omnes Angeli secundæ hierarchiæ mittantur.

QUÆSTIO CXIII.

De custodia hominum à bonis Angelis.

- 1 Utrum homines ab Angelis custodiantur.
- 2 Utrum singulis hominibus singuli Angeli ad custodiam deputentur.

- 3 Utrum custodia pertineat solum ad ultimum ordinem Angelorum.

- 4 Utrum omni homini conueniat habere Angelum custodem.
- 5 Quando incipiat custodia Angeli circa hominem.
- 6 Utrum Angelus semper custodiat hominem.
- 7 Utrum Angeli dolcant de malis eorum quos custodiunt.
- 8 Utrum inter Angelos sit pugna, seu discordia.

QUÆSTIO CXIV.

De impugnatione demonum.

- 1 Utrum homines à demonibus impugnentur.
- 2 Utrum tentare sit proprium diaboli.
- 3 Utrum omnia peccata procedant ex tentatione diaboli.
- 4 Utrum demones possint facere uera miracula ad seducendum.
- 5 Utrum demon ab aliquo superatus ab impugnatione arceatur.

QUÆSTIO CXV.

De actione corporalis creaturæ.

- 1 Utrum aliquid corpus sit actiuum.
- 2 Utrum in materia corporali sint aliquæ rationes feminales.
- 3 Utrum corpora caelestia sint causa eorum quæ hic in inferioribus corporibus fiunt.
- 4 Utrum corpora caelestia sint causa humanorum actuum.
- 5 Utrum corpora caelestia possint imprimere in demones.
- 6 Utrum corpora caelestia imponant necessitates his quæ eorum actioni subduntur.

QUÆSTIO CXVI.

De fato.

- 1 Utrum fatum sit.
- 2 Utrum fatum sit in rebus creatis.
- 3 Utrum fatum sit immobile.
- 4 Utrum omnia subdantur fato.

QUÆSTIO CXVII.

De his quæ pertinent ad actionem hominis.

- 1 Utrum homo possit docere alium, causande scientiam in ipso.
- 2 Utrum homines possint docere Angelos.
- 3 Utrum homo per uirtutem animæ possit immutare materiam corporalem.

Utrum

4 Utrum anima hominis separata possit movere corpora motu locali.

QUÆSTIO CXVIII.

De translatione hominis ex homine quantum ad animam.

1 Utrum anima sensitiva traducatur cum semine.

2 Utrum anima intellectiva causetur ex semine.

3 Utrum omnes anime humane fuerint simul create a principio mundi.

QUÆSTIO CXIX.

De propagatione hominis quantum ad corpus.

1 Utrum aliquid de alimento convertatur in veritatem humane nature.

2 Utrum semen, quod est principium humane generationis, sit de se speciuo alimenti.

FINIS.

DIVI THOMÆ AQUINATIS DOCTORIS ANGELICI

SUMMÆ THEOLOGICÆ PARS PRIMA.

PROLOGUS.

QUIA catholice veritatis Doctor non solum profectos debet instruere, sed ad eum pertinet etiam incipientes erudire (secundum illud Apostoli I ad Corinth. III. I. Tamquam parvulis in Christo, lac vobis potum dedi, non escam:) propositum nostre intentionis in hoc opere est, ea que ad christianam religionem pertinent, eo modo tradere secundum quod congruit ad eruditionem incipientium.

Consideravimus namque hujus doctrine novitios, in iis que a diversis scripta sunt, plurimum impediti: partim quidem propter multiplicationem inutilium questionum, articulorum, & argumentorum: partim etiam quia ea que sunt necessaria talibus ad sciendum, non traduntur secundum ordinem discipline, sed secundum quod requirebat librorum expositio, vel secundum quod se prebebat occasio disputandi: partim quidem quia eorundem frequens repetitio & fastidium, & confusionem generabat in animis auditorum.

Hec igitur, & alia hujusmodi evitare studentes, tentabimus cum confidentia divini auxilii, ea que ad sacram doctrinam pertinent, breviter ac dilucide prosequi, secundum quod materia patietur.